



ROZWÓJ ZAWODOWY I INTEGRACJA UCZESTNIKÓW PROCESU EDUKACYJNEGO Z EUROPEJSKĄ PRZESTRZENIĄ EDUKACYJNĄ

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК І ІНТЕГРАЦІЯ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ ОСВІТНІМ ПРОСТОРОМ

Redakcja naukowa:

Andrzej Borusiewicz,
Zoia Sharlovych

MIĘDZYNARODOWA AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH W ŁOMŻY, RZECZPOSPOLITA POLSKA
CHERSONSKI PAŃSTWOWY UNIwersYTET ROLNICZO-EKONOMICZNY, UKRAINA
CEN „INSTYTUT KSZTAŁCENIA PODYPLOMOWEGO I DORADZTWA”, UKRAINA

Redakcja naukowa:
dr hab. inż. Andrzej Borusiewicz, prof. MANS, dr Zoia Sharlovych

Recenzenci:

prof. dr hab. Jurij Jaremko, CEN „Instytut Kształcenia Podyplomowego i Doradztwa” Chersońskiego Państwowego Uniwersytetu Rolniczo-Ekonomicznego, Ukraina
prof. dr hab. Nataliia Dudiak, Chersoński Państwowy Uniwersytet Rolniczo-Ekonomiczny, Ukraina
dr Mariia Zameliuk, Koledze Pedagogicznego w Łutsku, Ukraina

Rozwój zawodowy i integracja uczestników procesu edukacyjnego z europejską przestrzenią edukacyjną: materiały z Międzynarodowego webinarium naukowo – praktycznego, Łomża-Cherson, 18.04.2023r. / Redakcja naukowa Andrzej Borusiewicz, Zoia Sharlovych. – Wydawnictwo: MANS w Łomży, 2023. – 152 s.

Професійний розвиток і інтеграція учасників освітнього процесу з європейським освітнім простором: матеріали з Міжнародного науково-практичного вебінару, Ломжа - Херсон, 18.04.2023 р. / За науковою редакцією Анджей Борусевич, Зоя Шарлович. – Видавництво: MANS w Łomży, 2023. – 152 с.

ISBN 978-83-967643-3-1

Zbiór powstaje z gotowych materiałów dostarczonych przez autorów.
Wydawca nie ponosi odpowiedzialności za materiały przekazane do publikacji.

Збірник зформований з готових матеріалів, наданих авторами.
Видавець не несе відповідальності за надані до публікації матеріали.

Wydawnictwo Międzynarodowej Akademii Nauk Stosowanych w Łomży

2023 r.



Плачинда Т. С. ШЛЯХИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	85
Ремська Ю. С. АКТУАЛЬНІСТЬ ВИВЧЕННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	91
Соломко Н., Олешко М., Калініченко А. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ	95
Sovach Kateryna TEACHING THE PASSIVE VOICE: NEW EXPERIENCES FOR ENGLISH TEACHERS AS PARTICIPANTS OF THE EDUCATIONAL PROCESS	100
Тимчук В., Халін С., Осипова Л. ОЦІНКА ГОТОВНОСТІ ДО ІННОВАЦІЙНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ В ПЕРЕМІЩЕНИХ УНІВЕРСИТЕТАХ	106
Чеканович М. Г. МІЦНІСТЬ ЗОВНІШНЬО ПІДСИЛЕНИХ ЗАЛІЗОБЕТОННИХ ЕЛЕМЕНТІВ	110
Черненко Н. І. ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА СУЧАСНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧА	115
Чепок Р. В. ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА ЯК НАУКОВА ГАЛУЗЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРОСТОРУ ТА ІСТОРІЯ ЇЇ СТАНОВЛЕННЯ	120
Шарлович З. П. ВЕБІНАР ЯК ІНТЕРАКТИВНА ПІСЛЯДИПЛОМНА ОСВІТА І САМООСВІТА ..	127
Шаумян О. АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ ОСІБ, ЯКІ ПОЗБАВЛЕНІ ВОЛІ ДО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	134
Яремко Ю. І., Баруліна І. Ю. АНКЕТУВАННЯ ЯК СПОСІБ ВИЗНАЧЕННЯ ПРОБЛЕМ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ ГЕОДЕЗІЯ ТА ЗЕМЛЕУСТРІЙ	139
Яровий В. Ф. ВИКОРИСТАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ДІЛОВОЇ ГРИ З МЕТОЮ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ	143
Яценко В. М., Шаталова Ж. О. ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ ГАЛУЗІ ГЕОДЕЗІЇ ТА ЗЕМЛЕУСТРОЮ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	148

ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА СУЧАСНОГО ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧА

*Черненко Н. І., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри професійної освіти,
Херсонський державний аграрно-економічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6697-3089>*

Постановка проблеми. Сьогодні інформація є основою світового прогресу, двигуном змін та нововведень в усіх сферах життєдіяльності. Найважливішою рисою сучасності є те, що людині, необхідно володіти цифровими технологіями не тільки у повсякденному житті, побуті, а й в професійній діяльності. Звідси постає питання вивчення інформаційно-технічної сфери кожним, а наявність інформаційного прогресу створює потребу у навчанні сучасного покоління з використанням нових методик в умовах цифровізації освіти. Оскільки епоха науково-технічного прогресу – це стрімкий розвиток цифровізації освіти, який обумовлюється ґрунтовною трансформацією освітніх технологій, підвищення зручності доступу до інформаційних ресурсів, тож використання мультимедійного обладнання у різних сферах життєдіяльності, у тому числі й в освіті є передбачуваним кроком щодо адаптації до вимог сучасності.

Однак, якісні зміни в системі освіти неможливі без цифрової трансформації освітнього процесу, яка передбачає максимально повне використання потенціалу цифрових технологій. Цифровізація системи освіти полягає у технологічній та цифровій модернізації інфраструктури закладу освіти, створенні безпечного цифрового освітнього середовища, розвитку цифрової компетентності педагогічних, науково-педагогічних та адміністративних кадрів, які здатні ефективно використовувати цифрові технології в освітньому процесі [1].

Цифровізація освіти передбачає не тільки реформування системи освіти, а й появу та поширення «нової цифрової мови» у навчанні. Цифровізація це перспектива інтеграції системи вищої освіти України до європейського освітнього простору. Звідси виникає потреба у підготовці викладачів закладів вищої освіти до роботи в умовах цифровізації освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На сьогодні, цікавими є думки дослідників, що спрямували свої пошуки у напрямку трансформації системи освіти, який передбачає використання цифрових технологій в освітньому процесі, зокрема: Арешонков В. Ю., Духаніна Н. М., Колеснікова І. В. Лесик Г. В., Семеніхіна О.В., Юрченко А.О., Сбруєва А. А. та інші.

Метою роботи є визначення перспектив подальшої цифровізації освітнього процесу в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу

У сучасний період розвитку теорії та методики професійної освіти встановлено зв'язок між зростанням значущості інформаційних технологій у вирішенні науково-дослідних, методологічних і педагогічних завдань та проблемою вдосконалення методик викладання, заснованих на інформаційних освітніх ресурсах із використанням мультимедійних засобів навчання. Тож, особлива роль у цьому процесі відводиться особистості викладача, його професійній компетентності, прагненню до саморозвитку, самовдосконаленню та самореалізації.

Отже, підготовка викладачів все частіше розглядається з точки зору навчання впродовж всього життя. Водночас, базова вища освіта, закладає фундамент для подальшого безперервного розвитку та забезпечує основу для покращення якості освіти, формування ціннісних орієнтацій та можливості утримання висококваліфікованих спеціалістів в галузі освіти. Це може допомогти адаптуватися молодим фахівцям на робочому місці та компенсувати недоліки базової підготовки.

Підхід до навчання протягом усього життя є важливою складовою професійної компетентності викладача, враховуючи, що вимоги до якості підготовки та методики викладання стають більш суворими й очікування можуть змінюватися з часом. В навчальних закладах, наприклад, з'являються різні категорії студентів, більша інтеграція дітей та учнів з особливими потребами, а також, дедалі більше відбувається використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), що вимагає нових навичок і знань. Отже, професійна підготовка вимагає від викладачів бути в курсі мінливих вимог сучасного ринку праці. Підхід до навчання впродовж життя надає можливостей і стимулів для професійного розвитку протягом всієї кар'єри, щоби надати можливостей викладачам оновлювати, розвивати та розширювати свої знання та розуміння нових технологій й методів викладання, а також покращувати, удосконалювати свої практичні навички. Це може охоплювати цілий спектр заходів, які сприятимуть формуванню професійної компетентності: офіційні курси, семінари, конференції та семінари, онлайн-навчання, а також наставництво.

Зауважимо, що в умовах цифрової трансформації освітнього процесу виникає необхідність підвищення рівня цифрової компетентності учасників освітнього процесу, яка охоплює технічну безпеку та технічну грамотність, інформаційну грамотність, критичне мислення, комунікацію в цифровому освітньому середовищі, створення цифрового контенту, співпрацю, навчання і самонавчання. Про потребу «підвищення цифрової компетентності слухачів, підготовки їх до подальшої роботи в сучасних умовах організації освітнього процесу в закладах освіти з урахуванням основних напрямів державної політики в галузі освіти, зокрема її цифровізації та

європейського вектора розвитку» зазначається у Наказі Міністерства освіти і науки України від 10.12.2021р. № 1340 «Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності» [2].

Проте переваги професійного розвитку залежать від якості програм, зворотного зв'язку та подальшої підтримки, яку вони надають.

У Національній доктрині розвитку освіти зазначено, що інтеграція вітчизняної освіти у європейський освітній простір базується на засаді толерантності в оцінюванні здобутків освітніх систем закордонних країн та адаптації цих здобутків до потреб національної системи освіти. Ще наголошено про необхідність запровадження нової етики управлінської діяльності, що базується на принципах взаємоповаги, позитивної мотивації педагогічних кадрів та поліпшення системи стимулювання професійного зростання педагогічних працівників [3].

Аналізуючи результати роботи Форуму міністрів освіти європейських країн «Школа XXI століття: Київські ініціативи». Міністр освіти і науки, молоді та спорту України Дмитро Табачник виокремив напрями євроінтеграції середньої освіти, де які з них універсальні та життєздатні й у сфері вищої освіти:

1) Створення Міжнародної асоціації працівників навчальних закладів, проведення Міжнародних прес турів у навчальних закладах Європи;

2) Проєкт Ради Європи: «Спільна історія без розділових ліній»: поширювати інноваційні підходи у викладанні національної та загальноєвропейської історії, створити спільні навчальні матеріали, які мають містити в собі історію транскордонних територій, підходи до показу вразливих тем, таких як Голокост, Перша та Друга світові війни, авторитарні та диктаторські режими, примусові міграції, розподіл Європи у часи Холодної війни;

3) «Толерантність – нова ідеологія європейської молоді»: підтримувати співробітництво міжнародних таборів для дітей та юнацтва, створити міжнародні волонтерські групи з метою відновлення пам'ятників культури;

4) «Через мову до взаєморозуміння»: створити віртуальні програми для викладачів з метою володіння кількома мовами, розширити мережі так званих європейських класів, де учні отримують можливість вивчати більше іноземних мов;

5) «ІКТ-освіта без кордонів»: створити загальноєвропейську відкриту Інформаційно-комунікаційну Академію розвитку для обдарованої молоді, європейські Інтернет-мережі шкільних партнерів;

6) Підтримувати обмін викладачами та учнями на певний час роботи й навчання в іншій країні, визначити обов'язкові міжнародні освітні програми, затвердити їх у планах навчальних закладів як частину державних програм;

7) Створити європейську мережу методистів, проводити європейські модулі з формування інструкторських кадрів та семінари з підготовки вчителів [4].

На сьогодні, деякі проєкти вже працюють, деякі в стадії реалізації, тож ми чітко розуміємо, що потрібно робити зараз: плідна співпраця з найкращими закладами освіти Європи дає глибше розуміння того, як змінюється спосіб впровадження інновацій і що це означає для політики в галузі освіти та навчання.

Отже, зміни, які відбуваються на сучасному етапі розвитку нашої держави, значно посилюють вимоги до якості освіти, рівня її відповідності світовим стандартам. Це змушує науковців та викладачів-практиків активно шукати шляхи та засоби активного комплексного впровадження напрямів цифровізації освітнього процесу, зокрема: використання доповненої, віртуальної й змішаної реальності, хмарних технологій, мобільних та інтернет-технологій, дистанційної освіти, гейміфікації освітнього процесу, розвиток цифрових бібліотек університетів.

Цифрова компетентність викладача потребує вирішення таких завдань, як: обізнаність викладачів у методах роботи з цифровими освітніми ресурсами; формування готовності викладачів до використання й створення нових цифрових технологій в освітньому процесі, включно з тими, що пов'язані з інформаційною та кібербезпекою; розуміння як діяти в разі зіткнення з кібертероризмом та технологічним тероризмом, несанкціонованими діями щодо інформації в системі; готовність до інноваційної діяльності та реагування на кіберінциденти; володіння методикою використання цифрових технологій в освітньому процесі, у тому числі дистанційних та мобільних; методикою педагогічного проєктування цифрових освітніх ресурсів для досягнення цілей навчання.

Висновки. Загальноєвропейський простір в освіті може розглядатися як загальне світове духовне поле, характерними ознаками якого є сукупність загальнолюдських ціннісних орієнтацій, інваріантної частини змісту освіти, індивідуалізації та диференціації навчання, впровадження сучасних цифрових технологій, які актуалізують процес передачі наступному поколінню досвіду попередніх поколінь та процес відкриття нового досвіду щодо цифрової компетентності, посилення розвитку та поглиблення інтересу до цифровізації, стимулювання змін в наявній культурі.

Перспективи подальших досліджень полягають у виробленні адаптаційного плану переходу до цифрового університету, що передбачає не тільки наявність технічних засобів, а й переформування цілей, пріоритетів, ідеології, якості освіти, організаційних принципів та підходів щодо цифрової компетентності викладача.

Список використаної літератури:

1. Духаніна Н., Лесик Г. (2022). Цифровізація освітнього процесу: проблеми та перспективи. The 12 th International scientific and practical conference “Modern directions of scientific research development” (May 18-20, 2022) VoScience Publisher, Chicago, USA. – С. 406-409
2. Наказ МОН України «Про затвердження Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності». (2021). URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennyatipovoyi-programi-pidvishennya-kvalifikaciyi-pedagogichnih-pracivnikiv-z-rozvitkucifrovoyi-kompetentnosti> (дата звернення: 14.05.2022).
3. Національна доктрина розвитку освіти. (2002) URL: – <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2002#Text>
4. Табачник Д. В.(2012). Європейські педагогічні студії. Виступ на форумі міністрів освіти Європейських країн «Школа XXI століття: Київські ініціативи» . – Вип. 1-2. – С. 14-24. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/epc_2012_1-2_6